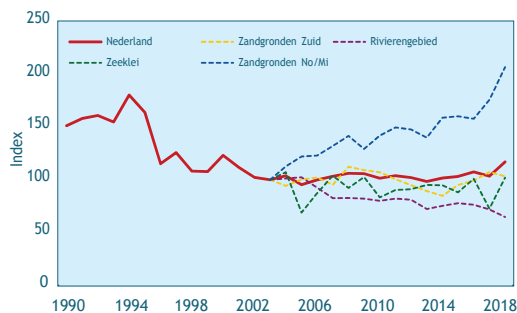

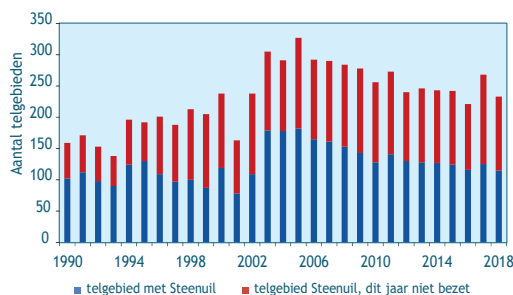
Inventariseerders van Steenuilen gezocht

Sovon-Nieuws jaargang 32 (2019) nr. 3

Figuur 1. Steenuil. Populatieveranderingen (index) in Nederland (sinds 1990) en in vier regio's (sinds 2003).

Figuur 2. Steenuil. Aantal telgebieden per jaar waarin de soort is vastgesteld (blauw) en waarin ze eerder of later wel, maar in het betreffende jaar niet is vastgesteld (rood).

Verspreiding en populatie-omvang van de Steenuil zijn op de lange termijn behoorlijk gekrompen, maar sinds de eeuwwisseling is de stand min of meer stabiel (figuur 1). Er bestaat veel regionale variatie op dit landelijke patroon: in Drenthe en delen van de Achterhoek nemen de aantallen recent toe, terwijl de decennialange afname in het rivierengebied nog steeds doorgaat. De regionale trends kennen echter onzekerheden omdat de steekproef (regionaal) soms te wensen overlaat. Voor een goede inventarisatie van Steenuilen moet je het vroege voorjaar dan ook een aantal keren speciaal op pad in de avonduren. Tot 2003 werden Steenuilen alleen gevolgd als onderdeel van reguliere BMP-tellingen, maar sinds dat jaar wordt ook soortgerichte monitoring in vaste telgebieden gestimuleerd. Dit leidde aanvankelijk tot een sterke toename in het aantal telgebieden, maar dat bleek van tijdelijke aard (figuur 2).

Nestonderzoek

Door vrijwilligers van Steenuilenoverleg Nederland (STONE) wordt met veel inzet en succes geïnvesteerd in bescherming en broedbiologisch onderzoek. In recente jaren werden telkens ruim 1600 nestkaarten ingeleverd, en de Steenuil behoort daarmee tot de best onderzochte soorten. Waarom dan die schat aan nestgegevens niet gebruikt voor de aantalsmonitoring? Nestonderzoek vindt bijna uitsluitend plaats in nestkasten. Naar schatting driekwart van de Steenuilen broedt echter nog altijd in 'natuurlijke' nestplaatsen, zoals holtes in knot- en fruitbomen (zie Vogelatlas); een aandeel dat regionaal overigens sterk kan variëren. Het volgen van alleen nestkasten geeft daarmee geen representatief beeld van de lokale aantalsontwikkelingen, die immers anders kunnen uitpakken voor het deel van de populatie

Vergeet ook oude schuurtjes niet als broedplaats. Foto: Jens Stahl

dat in natuurlijke hopen broedt. Bovendien kan de inspanning waarmee beschermers kasten ophangen en controleren in de tijd veranderen.

Nieuwe tellers gevraagd

Daarom zijn we op zoek naar nieuwe tellers die in een vast telgebied de roepende Steenuilen in kaart willen brengen. Het meest bruikbaar zijn jaarlijks uitgevoerde tellingen, maar een lagere telfrequentie is ook goed bruikbaar. Je kunt bijvoorbeeld voor een driejaarlijkse cyclus kiezen, waarbij je elk jaar een ander telgebied inventariseert, zodat je van een groter gebied een beeld krijgt van de aantallen Steenuilen. In het vierde jaar start je dan met een nieuwe cyclus, waarbij je de telling in het eerste telgebied herhaalt.

Nieuwe telgebieden zijn vooral hard nodig in Noord-Brabant, de Achterhoek, noordelijk IJsseldal, westelijk rivierengebied, Zuid-Beveland, West-Friesland en Zuid-Limburg. Teken zelf een gebied in via portal.sovon.nl/portal/vacant/map/6, of stuur een (digitaal) kaartje naar arjan.boele@sovon.nl

Beschik je over telreeksen uit het verleden die nog niet bij Sovon bekend zijn? Deze zijn van harte welkom!

● Arjan Boele & Chris van Turnhout

Hoe roepende Steenuilen inventariseren?

- In vast begrensde telgebieden van 125-2500 hectare (omvang afhankelijk van steenuilendichtheid), die in één avond te behappen zijn
- Breng minimaal 2, liefst 3 avondbezoeken tussen begin maart en half april
- Gebruik geluidsnabootsing, maar wel goed gedoseerd
- Geef exacte locaties van territoria door, bij voorkeur via AviMap

Zie voor aanvullende tips <https://bit.ly/34uSUtx> en sovon.nl/soort/7570

Steenuil alert bij broedplaats in Gelderland. Foto: Jordy Houkes